

Mezinárodní den Alzheimerovy nemoci – čeští vědci přicházejí s testy paměti pro časnou a přesnější diagnostiku

Alzheimerova nemoc. V době svého objevení na počátku 20. století byla považována za nemoc velmi vzácnou, nyní jí jen v Evropě trpí více než 7 milionů lidí. V Česku s touto nevy léčitelnou nemocí bojuje na 130 tisíc pacientů. Včasná diagnóza je přitom klíčová pro to, aby bylo možné postup nemoci co nejvíce zpomalit. Téměř symbolicky, v období Mezinárodního dne Alzheimerovy nemoci, vychází pro odbornou veřejnost v Česku unikátní nová publikace obsahující vybrané testy a dotazníky pro vyšetřování paměti a dalších poznávacích funkcí, nálady a soběstačnosti. Cílem knihy je významně vylepšit diagnostiku Alzheimerovy nemoci v časných stádiích. Publikace se opírá o výzkumy realizované přímo v ČR a podobný počín zde dosud chyběl.

Včasná diagnóza – lepší prognóza

Alzheimerova nemoc (AN) je považována za tichou epidemii 21. století. Začíná pozvolna a postupně progreduje. Nejdříve se u nemocného zhoršuje krátkodobá paměť. Později má nemocný problémy s časovou a prostorovou orientací, řečí, rozhodováním. Připojují se poruchy chování a někdy deprese. Postupně se ztrácí soběstačnost. Alzheimerovu nemoc přitom nelze vyléčit, ale účinnými léky je možné ovlivňovat průběh tak, že se zpomalí a déle je zachována soběstačnost. Vědci po celém světě však intenzivně hledají klíč k tomu, jak nemoc funguje a jak její progresi zastavit. Z tohoto důvodu v roce 2015 v moderním výzkumném Národním ústavu duševního zdraví v Klecanech severně od Prahy vzniklo nové Oddělení kognitivních poruch – AD Centrum (www.nudz.cz/adcentrum), které se právě na tuto tematiku specializuje (Vědci z tohoto oddělení například jako první na světě zjistili u pacientů s AN vyšší hladinu určitých protilátek (tzv. intratekálních anti-tau a anti-NFH), o čemž referovala zdejší celostátní média. Tento nález by mohl být základem k budoucí lepší diagnostice AN a případně přispět k novým směrům při hledání účinné léčby).

Právě vědci z tohoto oddělení ve spolupráci s FN Královské Vinohrady (FNKV) a Univerzitou Karlovou 3. lékařské fakulty (UK 3. LF) v Praze nyní přicházejí s výjimečnou publikací (Testy a dotazníky pro vyšetřování kognitivních funkcí, nálady a soběstačnosti, doc. MUDr. Aleš Bartoš, Ph.D., PhDr. Miloslava Raisová, Ph.D., Edice Aeskulap) určenou pro odbornou veřejnost. V ní jsou vybrány celosvětově používané testy a dotazníky s údaji umožňující optimalizovanou diagnostiku Alzheimerovy nemoci těmito metodami.

Autoři byli při přípravě publikace opravdu důslední: „Výjimečnost souboru vybraných metod spočívá v tom, že k těmto testům a dotazníkům přidáváme výsledky, které jsme získali testováním stovek českých zdravých dobrovolníků – seniorů (u některých testů až přes 1 tis. vyšetřených), ale hlavně testováním námi pečlivě diagnostikovaných pacientů s AN. A u nich jsme se zaměřili speciálně na ČASNÁ stadia, kdy je rozpoznání nemoci nejobtížnější,“ vysvětluje doc. Aleš Bartoš z Národního ústavu duševního zdraví, FNKV a UK 3. LF, jeden z autorů nové publikace. Největším přínosem nové publikace, která je výstupem mnohaletého výzkumu, je, že jasně stanoví hraniční hodnoty jednotlivých testů u zdravých jedinců a pacientů s AN. Díky tomu mohou lékaři či další odborná veřejnost zachytit Alzheimerovu nemoc u seniorů prakticky v zárodku.“

Prevence a aktivizace

V rámci Mezinárodního dne Alzheimerovy nemoci 21. 9. 2015 po celém Česku probíhá celá řada akcí. Například Oddělení kognitivních poruch – AD centrum v Národním ústavu duševního zdraví pořádá 21. 9. od 9:00 do 18:00 h Den otevřených dveří, kdy si odborná i laická veřejnost může prohlédnout celé oddělení a získat informace o poskytovaných službách přímo od zaměstnanců. Můžete si zde také telefonicky domluvit testy paměti (kontakt: 283 088 161), které jsou velmi důležitou součástí prevence. Na podporu boje s Alzheimerovou nemocí se také koná benefiční koncert kapely Mrakoplaš, a to 7. 10. od 20:00 v pražském hudebním klubu Mlejn, kde se mezi hosty objeví například Roman Dragoun nebo Luboš Pospíšil.

Alzheimerova nemoc zasahuje prakticky do všech oblastí života klientů a jejich rodin. Pacient brzy potřebuje celodenní péči. Proto byl v oddělení otevřen zcela nový denní stacionář. Jedná se o denní péči pro seniory ohrožené demencí, nebo pro takové, které již demencí trpí. U příležitosti Mezinárodního dne Alzheimerovy nemoci připravil tento denní stacionář na celou středu 7. 10. možnost zažít program tamních odborníků. Pro zájemce je volně přístupný zdarma po registraci předem. V týmu stacionáře najdete sociální pracovníky, psychology, zdravotní sestru. Klientům nabízí každodenní aktivizační program, sociální i psychologické poradenství. Aktivizační program je veden odborně přímo psychology a sociálními pracovníky. Probíhá zde trénink paměti, techniky založené na vzpomínkách z vlastní minulosti, relaxační metody (např. autogenní trénink). Ergoterapeuti NUDZ pravidelně docházejí a vedou pracovní terapii s klienty, důležité je též zapojení sociálních pracovníků a dalších odborníků.

Další informace o Oddělení kognitivních poruch AD Centra a jeho výzkumu, činnosti, výsledcích a produktech pro laiky i odbornou veřejnost najdete na internetových stránkách www.nudz.cz/adcentrum.